

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (veľká komora)

z 19. marca 2013 (*)

„Odvolania – Štátna pomoc – Finančné opatrenia v prospech France Télécom – Návrh akcionárskej pôžičky – Verejné vyhlásenia člena francúzskej vlády – Rozhodnutie, ktorým bola pomoc vyhlásená za nezlučiteľnú so spoločným trhom a nebolo nariadené jej vrátenie – Pojem štátna pomoc – Pojem ekonomická výhoda – Pojem záväzok poskytnúť štátne prostriedky“

V spojených veciach C-399/10 P a C-401/10 P,

ktorých predmetom sú dve odvolania podľa článku 56 Štatútu Súdneho dvora Európskej únie, podané 4. a 3. augusta 2010,

Bouygues SA, so sídlom v Paríži (Francúzsko),

Bouygues Télécom SA, so sídlom v Boulogne-Billancourt (Francúzsko),

v zastúpení: C. Baldon, J. Blouet-Gaillard, J. Vogel, F. Sureau a D. Theophile, avocats,

odvolateľky,

ďalší účastníci konania:

Európska komisia, v zastúpení: C. Giolito, D. Grespan a S. Thomas, splnomocnení zástupcovia, s adresou na doručovanie v Luxemburgu,

žalovaná v prvostupňovom konaní,

Francúzska republika, v zastúpení: G. de Bergues a J. Gstalter, splnomocnení zástupcovia,

žalobkyňa v prvostupňovom konaní,

ktorú v konaní podporujú:

Spolková republika Nemecko, v zastúpení: T. Henze a J. Möller, splnomocnení zástupcovia, za právnej pomoci U. Soltész, Rechtsanwalt,

vedľajší účastník konania v odvolacom konaní,

France Télécom SA, so sídlom v Paríži, v zastúpení: pôvodne S. Hautbourg, S. Quesson a L. Olza Moreno, avocats, neskôr S. Hautbourg a S. Quesson, avocats,

Association française des opérateurs de réseaux et services de télécommunications (AFORS Télécom), so sídlom v Paríži,

žalobkyňa v prvostupňovom konaní,

a

Európska komisia, v zastúpení: C. Giolito, D. Grespan a S. Thomas, splnomocnení zástupcovia, s adresou na doručovanie v Luxemburgu,

odvolateľka,

ďalší účastníci konania:

Francúzska republika, v zastúpení: G. de Bergues a J. Gstalter, splnomocnení zástupcovia,

žalobkyňa v prvostupňovom konaní,

ktorú v konaní podporujú:

Spolková republika Nemecko, v zastúpení: T. Henze a J. Möller, splnomocnení zástupcovia, za právnej pomoci U. Soltész, Rechtsanwalt,

vedúcej účastník konania v odvolacom konaní,

Bouygues SA, so sídlom v Paríži,

Bouygues Télécom SA, so sídlom v Boulogne-Billancourt,

v zastúpení: C. Baldon, J. Blouet-Gaillard, J. Vogel, F. Sureau a D. Theophile, avocats,

France Télécom SA, so sídlom v Paríži, v zastúpení: pôvodne S. Hautbourg, S. Quesson a L. Olza Moreno, avocats, neskôr S. Hautbourg a S. Quesson, avocats,

Association française des opérateurs de réseaux et services de télécommunications (AFORS Télécom), so sídlom v Paríži,

žalobkyňa v prvostupňovom konaní,

SÚDNY DVOR (veľká komora),

v zložení: predseda V. Skouris, podpredseda K. Lenaerts, predsedovia komôr A. Tizzano, M. Ilešič, J. Malenovský, sudcovia U. Løhmus, E. Levits, J.-C. Bonichot, A. Arabadžiev (spravodajca), J.-J. Kasel a M. Safjan,

generálny advokát: P. Mengozzi,

tajomník: A. Impellizzeri, referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 13. marca 2012,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 28. júna 2012,

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Svojimi odvolaniami sa Bouygues SA a Bouygues Télécom SA (ďalej spoločne „spoločnosť Bouygues“) na jednej strane, ako aj Európska komisia, na strane druhej, domáhajú zrušenia rozsudku Všeobecného súdu Európskej únie z 21. mája 2010, Francúzsko a i./Komisia (T-425/04, T-444/04, T-450/04 a T-456/04, Zb. s. II-2099, ďalej len „napadnutý rozsudok“), ktorým Všeobecný súd jednak zrušil článok 1 rozhodnutia Komisie 2006/621/ES z 2. augusta 2004 o štátnej podpore,

ktorú Francúzsko poskytlo spoločnosti France Télécom (Ú. v. EÚ L 257, 2006, s. 11, ďalej len „sporné rozhodnutie“), a jednak zastavil konanie o návrhoch na zrušenie článku 2 tohto rozhodnutia.

Okolnosti predchádzajúce sporu

Všeobecný kontext veci

2 Spoločnosť France Télécom SA (ďalej len „FT“), operátor a dodávateľ sietí a telekomunikačných služieb, bola založená v roku 1991 ako verejnoprávna právnická osoba a od 31. decembra 1996 má postavenie akciovej spoločnosti. Od októbra 1997 je FT kótovaná na burze. V roku 2002 účasť Francúzskej republiky na základnom imaní FT dosahovala 56,45 %, pričom zostávajúcu časť základného imania vlastnila verejnosť (32,25 %), samotná FT (8,26 %) a zamestnanci podniku (3,04 %).

3 V prvom štvrtroku 2002 FT uverejnila svoju ročnú účtovnú závierku za rok 2001, ktorá vykazovala isté zadženie vo výške 63,5 miliardy eur a stratu vo výške 8,3 miliardy eur.

4 V období od marca do júna 2002 ratingové agentúry Moody's a Standard & Poor's (ďalej len „S & P“) znížili „rating“ FT a tiež ohodnotili jej perspektívu negatívne. Konkrétne 24. júna 2002 Moody's znížila rating krátkodobých a dlhodobých dlhopisov FT na posledný stupeň kategórie bezpečná investícia („investment grade“). Súčasne došlo k výraznému poklesu kurzu akcií spoločnosti FT.

5 Vzhľadom na finančnú situáciu FT francúzsky minister hospodárstva, financií a priemyslu v rozhovore uverejnenom 12. júla 2002 v denníku *Les Échos* (ďalej len „vyhlásenie z 12. júla 2002“) v podstate vyhlásil, že keby FT mala finančné ťažkosti, Francúzska republika by urobila opatrenia nutné na ich vyriešenie.

6 K tomu istému dňu S & P znížila rating dlhodobých dlhopisov FT na posledný stupeň kategórie bezpečná investícia, pričom uviedla, že tento stupeň bol zachovaný len vzhľadom na správy Francúzskej republiky v súvislosti s FT.

7 Dňa 12. septembra 2002 francúzske orgány oznámili, že prijali demisiu predsedu predstavenstva a generálneho riaditeľa FT.

8 Dňa 13. septembra 2002 FT zverejnila svoju polročnú účtovnú závierku, ktorá potvrdzovala, že k 30. júnu 2002 sa vlastné konsolidované finančné prostriedky FT dostali do záporu vo výške 440 miliónov eur a že jej isté zadženie dosahovalo 69,69 miliardy eur, z toho dlh na dlhopisoch so splatnosťou v rokoch 2003 až 2005 predstavoval 48,9 miliardy eur.

9 V tlačovej správe o finančnej situácii FT z 13. septembra 2002 francúzske orgány v podstate vyhlásili, že Francúzska republika prispeje k zvýšeniu základného imania FT a prijme, ak to bude nevyhnutné, opatrenia, ktoré FT umožnia vyhnúť sa akémukoľvek problému s financovaním.

10 V ten istý deň agentúra Moody's zmenila perspektívu dlhu FT z negatívnej na stabilnú, pretože Francúzska republika potvrdila svoj záväzok podporiť FT.

11 Dňa 2. októbra 2002 bol vymenovaný nový predseda predstavenstva a generálny riaditeľ FT. Tlačová správa, ktorá informovala o tomto vymenovaní, v podstate potvrdila vyhlásenie obsiahnuté v tlačovej správe z 13. septembra 2002 uvedenej v bode 9 tohto rozsudku.

12 Na zasadnutí predstavenstva spoločnosti FT zo 4. decembra 2002 nové vedenie

spoložnosti FT predložilo akčný plán pod názvom „Ambition France Télécom 2005“ (alej len „plán Ambition 2005“) predovšetkým s cieľom vyvážiť bilanciú FT na základe zvýšenia jej imania až do výšky 15 miliárd eur.

13 Predloženie plánu Ambition 2005 sprevádzala tlačová správa ministra hospodárstva, financií a priemyslu zo 4. decembra 2002 (alej len „oznámenie zo 4. decembra 2002“), ktoré znie:

„Minister hospodárstva... potvrdzuje, že [Francúzska] republika bude podporovať akčný plán schválený predstavenstvom [FT] 4. decembra [2002]. 1. Skupina [FT] je súdržnou priemyselnou skupinou, ktorej výkonnosť je pozoruhodná. V súčasnosti však [FT] musí riešiť problém nevyváženej finančnej štruktúry, nedostatku vlastného kapitálu a nedostatku strednodobých zdrojov. Takáto situácia je výsledkom neúspešných, zle spravovaných investícií realizovaných v minulých obdobiach, spásnutia telekomunikačnej ‚bubliny‘ a vo všeobecnosti je výsledkom obratu na trhoch. Túto situáciu ešte zhoršila skutočnosť, že [FT] nemala inú možnosť financovania svojho rozvoja než zadžžením. 2. [Francúzska] republika, ktorá je väčšinovým akcionárom, požiadala nové vedenie podniku, aby obnovil finančnú rovnováhu [FT] pri zachovaní integrity skupiny... 3. So zreteľom na akčný plán vypracovaný vedením podniku a perspektívy návratnosti investície sa [Francúzska] republika bude podieľať na zvýšení vlastného kapitálu z 15 miliárd eur v pomere zodpovedajúcom jeho podielu na kapitále, čo predstavuje investíciu 9 miliárd eur. [Francúzska] republika ako akcionár mieni takýmto spôsobom konať ako obozretný investor. [FT] musí stanoviť pravidlá a časový harmonogram zvýšenia svojho vlastného imania. [Francúzska] vláda má záujem na tom, aby táto operácia prebehla s maximálnym možným ohľadom na situáciu akcionárov jednotlivcov a akcionárov zamestnancov [FT]. S cieľom umožniť [FT] uskutočniť operáciu na trhu v čo najpríhodnejšom okamihu, je štát pripravený uvažovať o svojej úasti na zvýšení vlastného kapitálu poskytnutím [FT] dočasného úveru úročeného za trhových podmienok. 4. Celý podiel [Francúzskej] republiky v [FT] sa prevedie na [Entreprise de recherches et d'activités pétrolières (alej len ‚ERAP‘)]. Tento podnik sa zadžži na finančných trhoch pre financovanie podielu [Francúzskej] republiky na zvýšení vlastného kapitálu [FT].“

14 V dňoch 11. a 12. decembra 2002 FT začala s dvomi následnými emisiami dlhopisov v celkovej výške 2,9 miliardy eur.

15 Dňa 17. decembra 2002 S & P spresnila, že od júla 2002 podpora Francúzskej republiky bola jedným z kľúčových faktorov na udržanie hodnotenia FT v kategórii bezpečná investícia a že jej oznámenie vzahujúce sa na akcionársku pôžičku a záväzok zúčastniť sa na obnovení kapitálu spoločnosti vo výške 15 miliárd eur sumou zodpovedajúcou svojmu podielu, túto podporu potvrdili.

16 Dňa 20. decembra 2002 ERAP zaslal FT parafovaný a podpísaný návrh zmluvy o akcionárskej pôžičke (alej len „návrh akcionárskej pôžičky“). FT tento návrh zmluvy nepodpísala a akcionárska pôžička nebola nikdy poskytnutá.

17 Dňa 15. januára 2003 si FT vo forme emisií dlhopisov požičala celkovú sumu 5,5 miliardy eur. Na tieto dlhopisové pôžičky sa nevzťahovala žiadna štátna zábezpeka ani záruka. Dňa 10. februára 2003 FT predžžila splatnosť úasti združenej pôžičky vo výške 15 miliárd eur.

18 Dňa 4. marca 2003 sa začalo so zvyšovaním základného imania podľa plánu Ambition 2005. Dňa 24. marca 2003 FT uskutočnila zvýšenie základného imania o 15 miliárd eur. Francúzska republika na túto operáciu prispela sumou 9 miliárd eur pomerne na základe svojho podielu na základnom imaní FT. Táto operácia sa skončila 11. apríla 2003.

19 FT uzavrela útovné obdobie 2002 so stratou približne 21 miliárd eur a istým finančným dlhom takmer 68 miliárd eur. Zisk za rok 2002, ktoré FT zverejnila 5. marca 2003, vykazoval

zvýšenie obratu o 8,4 %, prevádzkového zisku pred započítaním amortizácie o 21,1 % a prevádzkového zisku o 30,9 %. K 14. aprílu 2003 Francúzska republika vlastnila 58,9 % základného imania FT, z toho 28,6 % prostredníctvom ERAP-u.

Správne konanie a sporné rozhodnutie

20 Francúzska republika 4. decembra 2002 oznámila Komisii finančné opatrenia stanovené plánom *Ambition 2005*, vrátane návrhu akcionárskej pôžičky.

21 Dňa 22. januára 2003 spoločnosti Bouygues, dve spoločnosti založené podľa francúzskeho práva, z ktorých spoločnosť Bouygues Télécom SA pôsobí na francúzskom trhu telefónnych služieb, podali Komisii sťažnosť týkajúcu sa najmä dvoch prípadov pomoci, ktorú Francúzska republika údajne poskytla FT jednak verejnými vyhláseniami, ktoré francúzske orgány prijali od júla 2002 v prospech FT (ale len „vyhlásenia prijaté od júla 2002“) a jednak oznámením zo 4. decembra 2002 o návrhu akcionárskej pôžičky vo výške 9 miliárd eur.

22 Dňa 12. marca 2003 bolo rozhodnutie Komisie zaťažkové konanie vo veci formálneho zisťovania podľa článku 88 ods. 2 ES najmä v súvislosti s finančnými opatreniami uplatnenými Francúzskou republikou na podporu FT (ale len „rozhodnutie zaťažkové konanie vo veci formálneho zisťovania“) uverejnené v *Úradnom vestníku Európskej únie* (Ú. v. EÚ C 57, s. 5).

23 Dňa 3. augusta 2004 Komisia oznámila francúzskym orgánom sporné rozhodnutie. Článok 1 tohto rozhodnutia stanovuje, že „akcionárska pôžička, ktorú [Francúzska republika] poskytla [FT] v decembri 2002 vo forme úverovej linky vo výške 9 miliárd eur v spojitosti s vyhláseniami... prijatými od júla 2002, je štátnou pomocou, ktorá nie je zlučiteľná so spoločným trhom“. Podľa článku 2 tohto rozhodnutia „vrátenie pomoci uvedenej v článku 1 nemožno požadovať“.

24 V odôvodneniach 17 až 26 uvedeného rozhodnutia Komisia konštatovala, že finančná situácia spoločnosti FT sa od júna 2002 vyznačovala vážnymi štrukturálnymi ťažkosťami a nevyváženou bilanciou. Z odôvodnenia 37 toho istého rozhodnutia vyplýva, že ku dňu vyhlásenia z 12. júla 2002 ratingové agentúry S & P a Moody's boli pripravené znížiť rating dlhu FT na úroveň špekulatívneho dlhopisu („junk bond“).

25 V odôvodnení 39 sporného rozhodnutia Komisia zastávala názor, že v júli 2002 FT prechádzala krízou dôvery, v prípade ktorej hrozilo, že zabráni zamýšľanému refinancovaniu a vyvolá riziká pre jeho likviditu v roku 2003. V odôvodneniach 212 a 222 tohto rozhodnutia najmä spresnila, že vzhľadom na tlačové správy francúzskych orgánov z 13. septembra a 2. októbra 2002 ratingové agentúry Moody's a S & P zmenili svoje hodnotenie týkajúce sa správy dlhu FT a zvýšili dôveru na trhu.

26 V odôvodneniach 185 až 187 sporného rozhodnutia Komisia konštatovala, že opatreniam prijatým v decembri 2002, ktorých sa oznámenie týka, predchádzali najmä vyhlásenia prijaté od júla 2002 a zastávala názor, že tieto vyhlásenia mali dopad na to, ako trhy a hospodárske subjekty vnímali situáciu FT v decembri 2002. Domnievala sa, že je teda možné analyzovať vyhlásenia a opatrenia od júla 2002 ako celok.

27 V odôvodneniach 188 a 189, ako aj 203 až 219 uvedeného rozhodnutia táto inštitúcia spresnila, že podľa jej názoru vyhlásenie z 12. júla 2002 istotne malo vplyv na trhy a poskytlo FT ekonomickú výhodu. Na základe svojej analýzy mnohých právnych argumentov však usúdila, že nemá k dispozícii dostatok informácií, aby mohla preukázať, že toto vyhlásenie môže byť aspoň potenciálne záväzkom na poskytnutie štátnych prostriedkov.

28 Naopak v odôvodneniach 194 až 196 sporného rozhodnutia Komisia zastávala názor, že

návrh akcionárskej pôžičky poskytol FT výhodu a bol aspoň potenciálne záväzkom na poskytnutie štátnych prostriedkov. Tento návrh totiž umožnil FT zvýšiť finančné prostriedky a uistiť trh o jej platobnej schopnosti. Ďalej potenciálny dodatočný výdavok zo štátnych zdrojov vznikol oznámením o poskytnutí akcionárskej pôžičky spojeným s vytvorením podmienok na poskytnutie tejto pôžičky, ďalej tým, že bolo na trhu vyvolané zdanie, že k poskytnutiu pôžičky naozaj došlo, a napokon doručením návrhu akcionárskej pôžičky.

29 V odôvodneniach 197 až 201 uvedeného rozhodnutia Komisia rovnako zastávala názor, že v konkurenčnom odvetví telekomunikácií výhody, akými sú tie, z ktorých mala prospech FT, zvlášť citeľným spôsobom narúšajú alebo môžu narušiť hospodársku súťaž a že môžu ovplyvniť obchod medzi členskými štátmi.

30 V odôvodneniach 203 až 256 sporného rozhodnutia Komisia zastávala názor, že s ohľadom na dopad, ktorý na trh mali najmä vyhlásenia prijaté od júla 2002, oznámené vyhlásenia nespĺňajú kritérium obozretného súkromného investora v trhovom hospodárstve ani kritériá pomoci na záchranu a reštrukturalizáciu podniku v ťažkostiach. Dospela tak k záveru, že uvedené opatrenia predstavujú štátnu pomoc, ktorá je nezlučiteľná so spoločným trhom.

31 Komisia, ktorá sa domnievala, že dopad tejto pomoci nebolo možné presne posúdiť a celková analýza iných skutočností uvedenej pomoci ako návrhu akcionárskej pôžičky z hľadiska ich zlučiteľnosti s pravidlami štátnej pomoci bola novou otázkou, v odôvodneniach 257 až 264 uvedeného rozhodnutia zastávala názor, že dodržiavanie práva na obhajobu a zásady ochrany legitímnej dôvery bránili jej vymáhaniu.

Konanie pred Všeobecným súdom a napadnutý rozsudok

32 Svojimi žalobami podanými na Všeobecný súd sa Francúzska republika, FT a spoločnosti Bouygues domáhali zrušenia sporného rozhodnutia a Association française des opérateurs de réseaux et services de télécommunications (Francúzske združenie prevádzkovateľov sietí a telekomunikačných služieb) (AFORS Télécom) sa domáhalo čiastočného zrušenia tohto rozhodnutia.

33 Na podporu svojho návrhu na zrušenie článku 1 sporného rozhodnutia Francúzska republika a FT uviedli najmä druhý žalobný dôvod založený na nesprávnom právnom posúdení pri uplatnení pojmu štátna pomoc v zmysle článku 87 ods. 1 ES na oznámené opatrenia, a tretí žalobný dôvod založený na zjavne nesprávnom posúdení obsahu a/alebo údajných účinkov vyhlásení prijatých od júla 2002.

34 Na podporu svojho návrhu na zrušenie článku 1 sporného rozhodnutia v rozsahu, v akom Komisia odmietla kvalifikovať vyhlásenia prijaté od júla 2002, posudzované samostatne alebo ako celok, ako štátnu pomoc, spoločnosti Bouygues uviedli prvý žalobný dôvod založený na porušení článku 87 ods. 1 ES a druhý žalobný dôvod založený na rozpornom a nedostatočnom odôvodnení v rozpore s článkom 253 ES.

35 V napadnutom rozsudku Všeobecný súd skúmal uvedené žalobné dôvody spoločne v rozsahu, v akom sa týkajú pojmu štátna pomoc.

36 V bodoch 126 až 133 uvedeného rozsudku Všeobecný súd odmietol najmä argumentáciu Komisie, podľa ktorej návrh spoločnosti Bouygues na zrušenie článku 1 sporného rozhodnutia v rozsahu, v akom v ňom Komisia odmietla kvalifikovať vyhlásenia prijaté od júla 2002 ako štátnu pomoc, bol neprípustný z dôvodu nedostatku záujmu na konaní, pretože posledné uvedené spoločnosti spochybňovali výlučne odôvodnenie sporného rozhodnutia a z konštatovania, že vyhlásenia prijaté od júla 2002 predstavovali tiež štátnu pomoc, by nemohli získať ďalšiu výhodu.

37 Pokiaľ ide o vec samú, v bode 215 napadnutého rozsudku uviedol, že na to, aby mohlo byť opatrenie kvalifikované ako štátna pomoc v zmysle článku 87 ods. 1 ES, je predovšetkým potrebné, aby obsahovalo výhodu, ktorá môže mať rôzne formy, vyplývajúcu priamo alebo nepriamo zo štátnych prostriedkov.

38 V bode 262 uvedeného rozsudku Všeobecný súd spresnil, že existuje požiadavka spojitosti medzi zistenou výhodou a záväzkom poskytnutia štátnych prostriedkov, keďže uvedená výhoda musí súvisieť so zodpovedajúcim záväzkom zaťažujúcim štátny rozpočet alebo s vytvorením ekonomického rizika dostatočne konkrétneho pre tento rozpočet na základe právne záväzných záväzkov, ktoré štát prijal.

39 V bode 231 napadnutého rozsudku Všeobecný súd definoval pojem výhody tak, že vyžaduje, aby mal zásah štátu za následok zlepšenie hospodárskej a/alebo finančnej situácie príjemcu.

40 V prejednávanej veci Všeobecný súd v bode 259 napadnutého rozsudku rozhodol, že Komisia preukázala, že vyhlásenia prijaté od júla 2002, vrátane oznámenia zo 4. decembra 2002, spoločne zahŕňajú poskytnutie výhody FT v zmysle článku 87 ods. 1 ES.

41 Naopak v bode 257 uvedeného rozsudku Všeobecný súd vyvodil záver, že Komisia nepreukázala existenciu dodatočnej a odlišnej výhody vyplývajúcej z návrhu akcionárskej pôžičky, ktorého odoslanie 20. decembra 2002 nebolo zverejnené, keďže vyhlásenia prijaté od júla 2002 a osobitne oznámenie zo 4. decembra 2002 otvorili FT možnosť refinancovať svoje dlhy vo výške 9 miliárd eur za podmienok, ktoré v tom čase vládli na trhu s dlhopismi.

42 Všeobecný súd sa následne venoval otázke, či výhoda zistená Komisiou vyplývala zo štátnych prostriedkov.

43 V tejto súvislosti Všeobecný súd v bodoch 269 až 289 napadnutého rozsudku zastával najmä názor, že vyhlásenia prijaté od júla 2002 nemožno stotožniť so zárukou alebo vykladať tak, že vystavujú prostriedky Francúzskej republiky riziku, ktoré možno považovať za prevod štátnych prostriedkov, a zamietol návrh spoločnosti Bouygues na zrušenie článku 1 sporného rozhodnutia v rozsahu, v akom v ňom Komisia odmietla kvalifikovať vyhlásenia prijaté od júla 2002 ako štátnu pomoc.

44 Pokiaľ ide o oznámenie zo 4. decembra 2002, Všeobecný súd zastával v bode 293 napadnutého rozsudku názor, že ani Komisia, ani spoločnosť Bouygues netvrdili, že toto oznámenie samo osebe obsahuje dostatočne presný, jednoznačný a nepodmienený záväzok umožňujúci dospieť k záveru o existencii prevodu štátnych prostriedkov v zmysle článku 87 ods. 1 ES. Navyše v bodoch 294 až 298 uvedeného rozsudku Všeobecný súd zastával názor, že Komisia nepreukázala, že oznámenie zo 4. decembra 2002 zahŕňalo prevod štátnych prostriedkov.

45 Pokiaľ ide o návrh akcionárskej pôžičky, Všeobecný súd v bode 299 napadnutého rozsudku zastával názor, že vzhľadom na to, že Komisia dostatočne nepreukázala z neho vyplývajúcu výhodu, Všeobecný súd už vôbec nemôže dospieť k záveru o existencii prevodu štátnych

prostriedkov súvisiaceho s touto výhodou.

46 V bodoch 302 až 309 napadnutého rozsudku Všeobecný súd následne skúmal, či Komisia pritom mohla na základe celkového skúmania vyhlásení prijatých od júla 2002 spolu s oznámením zo 4. decembra 2002 a návrhom akcionárskej pôžičky, dospieť k záveru o existencii ekonomickej výhody pochádzajúcej zo štátnych zdrojov.

47 V tejto súvislosti v bode 304 uvedeného rozsudku zastával názor, že vzhľadom na to, že vyhlásenia prijaté od júla 2002 nezahŕňali ošakávanie osobitnej finančnej podpory, aká sa nakoniec realizovala v decembri 2002, oznámenie zo 4. decembra 2002 predstavovalo dôležité prerušenie sledu udalostí, ktoré viedli k refinancovaniu FT.

48 Všeobecný súd ďalej v bode 309 napadnutého rozsudku rozhodol, že hoci je Komisia oprávnená zohľadniť všetky udalosti, ktoré predchádzali oznámeniu zo 4. decembra 2002, aby mohla charakterizovať výhodu vyplývajúcu z opätovného získania dôvery finančných trhov a zo zlepšenia podmienok refinancovania FT, táto výhoda „nemá za následok zodpovedajúce zníženie štátneho rozpočtu alebo dostatočne konkrétne ekonomické riziko výdavkov zaťažujúcich tento rozpočet. Uvedená výhoda je predovšetkým odlišná od tej, ktorú môže zahŕňať [návrh] akcionárskej pôžičky... a ktorú [sporné] rozhodnutie neurčilo dostatočne“.

49 Všeobecný súd preto v bode 310 napadnutého rozsudku dospel k záveru, že Komisia vykonala nesprávny výklad pojmu štátna pomoc v zmysle článku 87 ods. 1 ES, keď usúdila, že návrh akcionárskej pôžičky v kontexte vyhlásení prijatých od júla 2002 obsahuje poskytnutie výhody v prospech FT spočívajúcej v prevode štátnych prostriedkov a zrušil článok 1 sporného rozhodnutia.

Konanie pred Súdny dvorom

50 Podaním zapísaným do registra kancelárie Súdneho dvora 20. decembra 2010 Spolková republika Nemecko podala návrh na vstup do konania ako vedľajší účastník vo veciach C-399/10 P a C-401/10 P na podporu návrhov Francúzskej republiky.

51 Uzneseniami z 28. februára 2011 predseda Súdneho dvora vyhovel návrhu Spolkovej republiky Nemecko na vstup do konania ako vedľajší účastník vo veciach C-399/10 P a C-401/10 P.

52 Uznesením z 8. septembra 2011 tieto dve veci spojil na účely ústnej časti konania a vyhlásenia rozsudku.

Návrhy účastníkov konania

53 Spoločnosti Bouygues navrhujú, aby Súdny dvor:

- zrušil napadnutý rozsudok,
- rozhodol vo veci samej a zrušil článok 1 sporného rozhodnutia v rozsahu, v akom nekvalifikuje ako štátnu pomoc vyhlásenia prijaté od júla 2002 a článok 2 tohto rozhodnutia v rozsahu, v akom neukladá Francúzskej republike povinnosť vymáhať od FT zistenú pomoc,
- subsidiárne v prípade, že by usúdil, že o spore nie je možné rozhodnúť, vrátil vec Všeobecnému súdu a

– zaviazal Komisiu, FT, Francúzsku republiku a Spolkovú republiku Nemecko na náhradu trov konania.

54 Komisia navrhuje, aby Súdny dvor:

- zrušil napadnutý rozsudok v rozsahu, v akom ním bol zrušený článok 1 sporného rozhodnutia a bolo rozhodnuté, že znáša svoje vlastné trovy konania a je povinná nahradiť trovy konania, ktoré vznikli Francúzskej republike a FT,
- vrátil vec Všeobecnému súdu na nové preskúmanie a
- rozhodol, že o náhrade trov konania sa rozhodne neskôr.

55 FT navrhuje, aby Súdny dvor:

- zamietol odvolania,
- pokiaľ sa tak nestane, vrátil vec Všeobecnému súdu,
- v prípade, že zruší napadnutý rozsudok a vec nevráti Všeobecnému súdu, v celom rozsahu alebo sčasti vyhovel jej návrhom v prvostupňovom konaní, a
- zaviazal spoločnosti Bouygues a Komisiu na náhradu trov konania.

56 Francúzska republika navrhuje, aby Súdny dvor:

- zamietol odvolania,
- pokiaľ sa tak nestane, vrátil vec Všeobecnému súdu,
- v prípade, že odmietne vrátiť vec Všeobecnému súdu, v celom rozsahu alebo sčasti vyhovel jej návrhom v prvostupňovom konaní, a
- zaviazal spoločnosti Bouygues a Komisiu na náhradu trov konania.

57 Spolková republika Nemecko vstupuje do konania ako vedľajší účastník na podporu návrhov Francúzskej republiky a navrhuje, aby Súdny dvor zaviazal spoločnosti Bouygues a Komisiu okrem toho na náhradu trov konania, ktoré jej vznikli.

O odvolaniach

58 Spoločnosti Bouygues na podporu svojho odvolania uvádzajú dva odvolacie dôvody.

59 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že spoločnosti Bouygues podali na Všeobecný súd žalobu smerujúcu k zrušeniu článku 1 sporného rozhodnutia v rozsahu, v akom Komisia odmietla kvalifikovať vyhlásenia prijaté od júla 2002 ako štátnu pomoc, a k zrušeniu článku 2 tohto rozhodnutia (vec T-450/04), a ďalej tiež vstúpili do konania ako vedľajší účastníci na podporu návrhov Komisie uvedených v žalobe, ktorú podala FT, smerujúcej k zrušeniu toto istého rozhodnutia (vec T-444/04).

60 V napadnutom rozsudku Všeobecný súd najprv vyhlásil za prípustnú, ale nedôvodnú žalobu spoločností Bouygues smerujúcu k zrušeniu článku 1 sporného rozhodnutia, a to v rozsahu, v akom Komisia odmietla kvalifikovať vyhlásenia prijaté od júla 2002 ako štátnu pomoc (vec T-450/04), ďalej vyhlásil za prípustnú a dôvodnú žalobu spoločnosti FT smerujúcu k úplnému

zrušení ?lánku 1 uvedeného rozhodnutia (vec T-444/04) a napokon rozhodol, že za týchto podmienok netreba rozhodnúť najmä o žalobe spoločností Bouygues smerujúcej k zrušeniu ?lánku 2 toho istého rozhodnutia.

61 Prvý odvolací dôvod spoločností Bouygues sa vzťahuje na posúdenie Všeobecného súdu vo veci T-450/04 a je založený na pochybeniach, ktorých sa dopustil Všeobecný súd tým, že odmietol ich argumentáciu, podľa ktorej sa Komisia dopustila nesprávneho právneho posúdenia, keď vyhlásenia prijaté od júla 2002 nekvalifikovala ako štátnu pomoc.

62 Druhý odvolací dôvod sa vzťahuje na posúdenie Všeobecného súdu vo veci T-444/04 a je založený na nesprávnom právnom posúdení, ktorého sa dopustil Všeobecný súd, keď zrušil sporné rozhodnutie v rozsahu, v akom kvalifikuje ako štátnu pomoc oznámenie zo 4. decembra 2002 a návrh akcionárskej pôžičky, ktoré sú posudzované spoločne. Tento odvolací dôvod sa delí na dve časti, pričom prvá časť je založená na nesprávnom právnom posúdení týkajúcom sa nevyhnutnej spojitosti medzi poskytnutou výhodou a záväzkom poskytnutia štátnych prostriedkov, a druhá na nesprávnom posúdení otázky, či návrh akcionárskej pôžičky poskytol FT výhodu.

63 Komisia na podporu svojho odvolania uvádza tri odvolacie dôvody, z ktorých prvý je založený na kontradiktórnom odôvodnení napadnutého rozsudku.

64 Druhý odvolací dôvod je založený na nesprávnom právnom posúdení, ktorého sa dopustil Všeobecný súd, keď zrušil sporné rozhodnutie v rozsahu, v akom kvalifikuje ako štátnu pomoc oznámenie zo 4. decembra 2002 a návrh akcionárskej pôžičky, ktoré sú posudzované spoločne. Tento odvolací dôvod sa delí na štyri časti, pričom prvá je založená na nesprávnom právnom posúdení týkajúcom sa nevyhnutnej spojitosti medzi poskytnutou výhodou a záväzkom poskytnutia štátnych prostriedkov, druhá na nesprávnom právnom posúdení týkajúcom sa záväzku poskytnutia štátnych prostriedkov na základe oznámenia zo 4. decembra 2002 a návrhu akcionárskej pôžičky, ktoré sú posudzované spoločne, tretia na nesprávnom právnom posúdení týkajúcom sa skúmania výhody v prospech FT vyplývajúcej z nezohľadnenia uplatnenia kritéria obozretného súkromného investora zo strany Komisie a štvrtá na nerešpektovaní miery voľnej úvahy, ktorou disponuje Komisia, keď vykonáva zložité ekonomické analýzy.

65 Tretí odvolací dôvod je založený na nesprávnom výklade a skreslení sporného rozhodnutia.

66 Po prvé treba preskúmať prvý odvolací dôvod spoločností Bouygues týkajúci sa kvalifikácie vyhlásení prijatých od júla 2012 ako štátnej pomoci a po druhé spoločne prvú časť druhého odvolacieho dôvodu spoločností Bouygues a prvú časť druhého odvolacieho dôvodu Komisie, ktoré sú založené na nesprávnom právnom posúdení kvalifikácie oznámenia zo 4. decembra 2002 a návrhu akcionárskej pôžičky, ktoré sú posudzované spoločne, ako štátnej pomoci.

O prvom odvolacom dôvode spoločností Bouygues týkajúcom sa kvalifikácie vyhlásení prijatých od júla 2002 ako štátnej pomoci

67 Prvý odvolací dôvod spoločností Bouygues je založený na príliš reštriktívnom výklade pojmu štátna pomoc, skreslení francúzskeho práva a na nesprávnej právnej kvalifikácii skutkových okolností, ktorých sa Všeobecný súd údajne dopustil, keď odmietol ich argumentáciu, podľa ktorej sa Komisia dopustila nesprávneho právneho posúdenia, keď vyhlásenia prijaté od júla 2002 odmietla kvalifikovať ako štátnu pomoc.

68 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že spoločnosti Bouygues sa vo veci T-450/04 domáhali najmä zrušenia ?lánku 1 sporného rozhodnutia v rozsahu, v akom implicitne odmieta ich argumentáciu, ktorú uviedli tak vo svojej sťažnosti podanej na Komisiu 22. januára 2003, ako aj počas správneho konania, podľa ktorej vyhlásenia prijaté od júla 2002 predstavujú samy osebe

štátnu pomoc.

69 V bodoch 36 a 43 tohto rozsudku bolo uvedené a z bodov 133 a 325 napadnutého rozsudku vyplýva, že Všeobecný súd vyhlásil túto žaloby za prípustnú, avšak nedôvodnú.

70 V tejto súvislosti treba najprv konštatovať, že z podrobného opisu uvedených opatrení, ktorý je obsiahnutý v odôvodneniach 39 až 57 rozhodnutia za?a? konanie vo veci formálneho zis?ovania konkrétne vyplýva, že toto rozhodnutie sa týka výlu?ne oznámených opatrení, a teda že Komisia uvedeným rozhodnutím vyzvala dotknuté osoby, aby predložili svoje pripomienky k otázke, či vyhlásenia prijaté od júla 2002 predstavujú samy osebe štátnu pomoc.

71 Pod?a ?lánku 4 ods. 4, ?lánku 6 ods. 1 a ?lánku 13 ods. 1 nariadenia Rady (ES) ?. 659/1999 z 22. marca 1999 ustanovujúceho podrobné pravidlá na uplat?ovanie ?lánku [88 ES] (Ú. v. ES L 83, s. 1; Mim. vyd. 08/001, s. 339) sa takéto rozhodnutie a takéto výzva vyžadujú tak na ur?enie predmetu správneho konania, ako aj na zaistenie ?o najúplnejších informácií Komisie.

72 Zo skuto?nosti, že Komisia neprijala nijaké dopl?ujúce rozhodnutie, ktorým by bol predmet správneho konania, v ktorom bolo vydané sporné rozhodnutie, rozšírený na otázku, či vyhlásenia prijaté od júla 2002 predstavujú samy osebe štátnu pomoc, vyplýva, že táto inštitúcia rozhodnutím za?a? konanie vo veci formálneho preskúmania nevyhovela tejto ?asti s?ažnosti spoločností Bouygues, ktorá bola pred túto inštitúciu podaná 22. januára 2003.

73 ?alej z odôvodnenia 185 sporného rozhodnutia vyplýva, že jeho predmet sa týka akcionárskej pôžičky, ktorá bola oznámená Komisii a že vyhlásenia prijaté od júla 2002 sú zoh?adnené len v rozsahu, v akom sú objektívne relevantné na posúdenie uvedenej pôžičky. Komisia tak uvedené vyhlásenia skúmala len v rozsahu, v akom vytvárajú kontext tohto naposledy uvedeného opatrenia.

74 Komisia okrem toho v odôvodneniach 188, 189, 218 a 219 sporného rozhodnutia uviedla, že nemá k dispozícii dostatok informácií, aby sa mohla vyjadriť k otázke, či uvedené vyhlásenia samy osebe predstavujú štátnu pomoc.

75 Napokon z ?lánku 1 sporného rozhodnutia vyplýva, že sa obmedzuje na kvalifikáciu akcionárskej pôžičky ako štátnej pomoci, ktorá je nezlu?iteľná so spoločným trhom, a že vyhlásenia prijaté od júla 2002 uvádza len v tom zmysle, že tvoria kontext konštatovanej pomoci.

76 Za týchto podmienok treba konštatovať, že sporné rozhodnutie sa nevyjadruje k s?ažnosti spoločností Bouygues v rozsahu, v akom tieto spoločnosti tvrdia, že vyhlásenia prijaté od júla 2002 predstavujú samy osebe štátnu pomoc.

77 Z toho vyplýva, že Všeobecný súd sa dopustil neprávneho právneho posúdenia, keď v bodoch 128 a 131 napadnutého rozsudku rozhodol, že ?lánok 1 sporného rozhodnutia zah??a odmietnutie Komisie kvalifikovať vyhlásenia prijaté od júla 2002 ako štátnu pomoc. Neexistenciu stanoviska Komisie, ?o sa týka kvalifikácie samotných týchto vyhlásení ako štátnej pomoci po podaní s?ažnosti spoločností Bouygues, totiž nemožno samú osebe stotož?ovať s rozhodnutím, ktorým sa zamietajú požiadavky týchto s?ažovateľov.

78 Týmto konaním tak Všeobecný súd posúdil otázky, ku ktorým sa Komisia ešte nevyslovila, a zamenil rôzne štádiá správnych a súdnych konaní, ?o je v rozpore so systémom rozdelenia právomocí medzi Komisiou a Súdnym dvorom a so systémom prostriedkov nápravy stanovenými v Zmluve o FEÚ, ako aj s požiadavkami na riadny výkon spravodlivosti (pozri v tomto zmysle rozsudok z 11. novembra 1981, IBM/Komisia, 60/81, Zb. s. 2639, bod 20).

79 Prvý odvolací dôvod týkajúci sa nesprávneho právneho posúdenia, ktorého sa dopustil Všeobecný súd vo svojom posúdení zákonnosti údajného odmietnutia Komisie kvalifikovať vyhlásenia prijaté od júla de 2002 ako štátnu pomoc, je teda bezpredmetný.

O prvej časti druhého odvolacieho dôvodu spoločnosti Bouygues a prvej časti druhého odvolacieho dôvodu Komisie založených na nesprávnom právnom posúdení týkajúcom sa kvalifikácie oznámenia zo 4. decembra 2002 a návrhu akcionárskej pôžičky, ktoré sú posudzované spoločne, ako štátnej pomoci

Argumentácia účastníkov konania

80 Po prvé spoločnosti Bouygues a Komisia tvrdia, že Všeobecný súd na účely konštatovania existencie štátnej pomoci nesprávne vyžadoval spojitosť, úzku súvislosť, rovnocennosť a zhodu medzi zistenou výhodou a záväzkom poskytnutia štátnych prostriedkov. Z judikatúry totiž vyplýva, že uvedená súvislosť môže byť nepriama a že takáto rovnocennosť a zhoda sa nevyžaduje.

81 Po druhé zastávajú názor, že spôsob, akým Všeobecný súd túto súvislosť chápal, porušuje zásadu, podľa ktorej článok 107 ods. 1 ZFEÚ nerozlišuje štátne zásahy podľa príčiny alebo cieľa, ale definuje ich na základe ich účinkov. Podľa spoločnosti Bouygues sa v prípade existencie série opatrení spadajúcich do tej istej stratégie zásahu v prospech podniku, o aký ide v prejednávanej veci, musí spojitosť medzi výhodou a použitím štátnych prostriedkov posúdiť celkovo s prihliadnutím na zásah štátu v jeho celistvosti a súvislosti.

82 Komisia spresňuje, že vzájomne úzko prepojené opatrenia, ktoré by sa v prípade ich samostatného posudzovania mohli vyhnúť kontrole štátnej pomoci, hoci významne narúšajú hospodársku súťaž, sa musia posúdiť spoločne. Podľa nej tak akcionárska pôžička, ktorá je posudzovaná v kontexte tvorenom vyhláseniami prijatými od júla 2002, predstavuje štátnu pomoc.

83 FT a Francúzska republika v prvom rade tvrdia, že pojem štátna pomoc vyžaduje dostatočne úzku spojitosť medzi zvýhodnením podniku a finančnou záťažou pre štát. Spresňujú, že podľa judikatúry finančná záťaž postihujúca zisky podnikov, ktorá vedie k zníženiu daňových príjmov štátu, nezahŕňa takúto súvislosť, zatiaľ čo v prípade, keď sa štát vzdá daňových príjmov, ktoré by inak získal, takáto súvislosť pri poskytnutí nepriamej výhody určitým podnikom existuje.

84 Francúzska republika okrem toho zastáva názor, že záväzok poskytnutia štátnych prostriedkov by mal byť zdrojom a nie následkom výhody. Komisia však túto úvahu zvrátila.

85 Spolková republika Nemecko dodáva, že táto vec sa týka „vedľajších účinkov“ vyhlásení prijatých od júla 2002, ktoré nemôžu predstavovať záväzok zaťažujúci štátny rozpočet. Navyše, ak výhoda nevyvolávajúca nijaký záväzok zaťažujúci štátny rozpočet môže narúšať hospodársku súťaž, neznamená to, že takéto opatrenie podlieha kontrole štátnej pomoci. Extenzívny výklad kritéria záväzku poskytnutia štátnych prostriedkov, ktorý uprednostňuje Komisia a spoločnosti Bouygues, by totiž kontrole štátnej pomoci podriadil veľa počet vyhlásení, akými boli vyhlásenia českých štátov počas finančnej krízy v roku 2008.

86 Alej podľa FT a Francúzskej republiky Všeobecný súd nevyžadoval, aby výhoda zodpovedala výške štátom vynaložených prostriedkov. Vyžadoval len vzájomný vzťah medzi výhodou a finančným zaťažením štátneho rozpočtu v tom zmysle, že výhoda musí z tohto zaťaženia vyplývať. Pripustil tiež, že záväzok poskytnutia štátnych prostriedkov môže vyplývať z dostatočne konkrétneho ekonomického rizika záväzkov zaťažujúcich štátny rozpočet, avšak správne sa zaoberal existenciou právne záväzných záväzkov.

87 Napokon FT tvrdí, že zásada, podľa ktorej článok 107 ods. 1 ZFEÚ vymedzuje štátne zásahy na základe ich účinkov, nezbavuje Komisiu povinnosti, aby presne určila výhodu, ktorej je podnik príjemcom, a preskúmala, či vyplýva zo štátnych prostriedkov. Komisia tak na základe celkového skúmania nemôže vyhláseniam prijatým od júla 2002 pripísať potenciálny záväzok poskytnutia štátnych prostriedkov, ku ktorému došlo na základe iného neskoršieho opatrenia, a to na základe zaslania návrhu akcionárskej pôžičky.

88 Francúzska republika okrem toho uvádza, že Všeobecný súd v bodoch 301 až 310 napadnutého rozsudku vykonal celkovú analýzu vyhlásení prijatých od júla 2002 a návrhu akcionárskej pôžičky, a usúdila, že správne vyvodil záver o neexistencii spojitosti medzi zistenými výhodami a záväzkom poskytnutia štátnych prostriedkov.

Posúdenie Súdnym dvorom

89 Spoločnosti Bouygues a Komisia Všeobecnému súdu v podstate vytykajú, že sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď na účely konštatovania existencie štátnej pomoci vyžadoval úzku spojitosť medzi na jednej strane výhodou, ktorá mala byť samostatne identifikovaná v prípade oznámenia zo 4. decembra 2002, a v prípade návrhu akcionárskej pôžičky a na druhej strane rovnocenným záväzkom poskytnutia štátnych prostriedkov, ktorý zodpovedá jednej alebo druhej takto zistenej výhode.

90 V bodoch 40 a 41 tohto rozsudku sa uvádza, že Všeobecný súd rozhodol, že poskytnutie výhody FT bolo preukázané v prípade oznámenia zo 4. decembra 2002, avšak že dodatočná a odlišná výhoda vyplývajúca z akcionárskej pôžičky sa nepreukázala.

91 V bode 262 napadnutého rozsudku Všeobecný súd zastával názor, že z judikatúry vyplýva, že takto zistená výhoda „musí pochádzať z prevodu štátnych prostriedkov“ a že „predpokladom [tejto] požiadavky spojitosti medzi zistenou výhodou a záväzkom poskytnutia štátnych zdrojov v zásade je, aby uvedená výhoda úzko súvisela so zodpovedajúcim záväzkom zaťažujúcim štátny rozpočet alebo s vytvorením ekonomického rizika dostatočne konkrétneho pre tento rozpočet na základe právne záväzných záväzkov, ktoré štát prijal“.

92 V bodoch 293 až 298 napadnutého rozsudku Všeobecný súd vykonal individuálne preskúmanie oznámenia zo 4. decembra 2002. Konkrétne v bodoch 293 až 295 tohto rozsudku zastával názor, že mu neprislúcha overiť, či toto oznámenie zahŕňa prevod štátnych prostriedkov, keďže ani Komisia, ani spoločnosť Bouygues takéto tvrdenie neuviedli ani v tejto súvislosti nepredložili relevantné a dôkazné skutočnosti.

93 V bode 296 napadnutého rozsudku Všeobecný súd dodal, že v „každom prípade prevod štátnych prostriedkov vyplývajúci z [uvedeného] oznámenia... môže spočívať len vo výhode otvorenia úverovej linky vo výške 9 miliárd eur, ktorú toto oznámenie výslovne predpokladalo“ a že „táto výhoda je odlišná od výhody vyplývajúcej z vyhlásení prijatých od júla 2002, ako je uvedená v“ spornom rozhodnutí.

94 V bode 297 napadnutého rozsudku Všeobecný súd spresnil, že „požiadavka spojitosti medzi zistenou výhodou a prevodom štátnych prostriedkov... predpokladá, že táto výhoda zodpovedá rovnakému záväzku zaťažujúcemu štátny rozpočet... V prejednávanej veci to však tak nie je, pokiaľ ide o vzťah medzi výhodou... vyplývajúcou... z vyhlásení prijatých od júla 2002 a... z údajného prevodu verejných prostriedkov, ktorý spočíva v otvorení úverovej linky vo výške 9 miliárd eur, ako bola plánovaná v oznámení zo 4. decembra 2002“.

95 Pokiaľ ide o akcionársku pôžičku, Všeobecný súd v bode 299 napadnutého rozsudku

zastával názor, že vzhľadom na to, že Komisia dostatočne nepreukázala z nej vyplývajúcu výhodu, Všeobecný súd už vôbec nemôže dospieť k záveru o existencii prevodu štátnych prostriedkov súvisiaceho s touto výhodou.

96 Napokon, keďže Komisia založila svoje konštatovanie existencie štátnej pomoci na celkovom skúmaní vyhlásení prijatých od júla 2002 spolu s návrhom akcionárskej pôžičky, Všeobecný súd v bode 307 napadnutého rozsudku rozhodol, že Komisia sa nemôže „zbaviť... svojej povinnosti zistiť osobitú výhodu, ktorá zahŕňa zodpovedajúci prevod štátnych prostriedkov“ a v bode 309 tohto rozsudku, že hoci Komisia bola oprávnená zohľadniť všetky udalosti, ktoré predchádzali oznámeniu zo 4. decembra 2002, aby mohla charakterizovať výhodu spočívajúcu v opätovnom získaní dôvery finančných trhov a v zlepšení podmienok refinancovania FT, táto výhoda „nemá za následok zodpovedajúce zníženie štátneho rozpočtu alebo dostatočne konkrétne ekonomické riziko výdavkov zaťažujúcich tento rozpočet. Uvedená výhoda je predovšetkým odlišná od tej, ktorú môže zahŕňať návrh akcionárskeho úveru... a ktorú [sporné] rozhodnutie neurčilo dostatočne“.

97 Z toho vyplýva, že Všeobecný súd zastával názor, že Komisia bola v prípade každého zásahu štátu povinná samostatne preskúmať, či poskytoval zo štátnych prostriedkov osobitnú výhodu. Okrem toho zastával názor, že podmienku týkajúcu sa financovania zo štátnych prostriedkov v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ spôsobilo len zníženie štátneho rozpočtu alebo dostatočne konkrétne ekonomické riziko výdavkov zaťažujúcich tento rozpočet, ktoré úzko súvisí s takto zistenou výhodou alebo jej zodpovedá.

98 V tejto súvislosti treba najprv uviesť, že podľa článku 107 ods. 1 ZFEÚ, ak nie je zmluvami ustanovené inak, pomoc poskytovaná členským štátom alebo akoukoľvek formou zo štátnych prostriedkov, ktorá narúša hospodársku súťaž alebo hrozí narušením hospodárskej súťaže tým, že zvýhodňuje určitých podnikateľov alebo výrobu určitých druhov tovaru, je nezlučiteľná s vnútorným trhom, pokiaľ ovplyvňuje obchod medzi členskými štátmi.

99 Preto len výhody poskytované priamo alebo nepriamo zo štátnych prostriedkov alebo predstavujúce pre štát dostatočnú záťaž možno považovať za pomoc v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ. Zo samotného znenia tohto ustanovenia a z procesných pravidiel zavedených článkom 108 ZFEÚ totiž vyplýva, že výhody poskytované iným spôsobom ako zo štátnych prostriedkov spadajú do pôsobnosti predmetných ustanovení (pozri v tomto zmysle rozsudky zo 17. marca 1993, Sloman Neptun, C-72/91 a C-73/91, Zb. s. I-887, bod 19; z 1. decembra 1998, Ecotrade, C-200/97, Zb. s. I-7907, bod 35, ako aj z 13. marca 2001, PreussenElektra, C-379/98, Zb. s. I-2099, bod 58).

100 Treba však uviesť, že podľa ustálenej judikatúry nie je potrebné na to, aby mohla byť výhoda poskytnutá jednému alebo viacerým podnikom považovaná za štátnu pomoc v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ, dokázať vo všetkých prípadoch, že k prevodu štátnych zdrojov došlo (pozri v tomto zmysle rozsudky z 15. marca 1994, Banco Exterior de España, C-387/92, Zb. s. I-877, bod 14; z 19. mája 1999, Taliansko/Komisia, C-6/97, Zb. s. I-2981, bod 16, a zo 16. mája 2002, Francúzsko/Komisia, C-482/99, Zb. s. I-4397, bod 36).

101 Za pomoc sa tak predovšetkým považujú zásahy, ktoré rôznymi formami znižujú náklady, ktoré obvykle zaťažujú rozpočet podniku, a hoci nie sú subvenciami v úzkom zmysle slova, majú rovnakú povahu a rovnaké účinky (pozri v tomto zmysle rozsudky Banco Exterior de España, už citovaný, bod 13; zo 17. júna 1999, Belgicko/Komisia, C-75/97, Zb. s. I-3671, bod 23, a z 19. septembra 2000, Nemecko/Komisia, C-156/98, Zb. s. I-6857, bod 25).

102 Z ustálenej judikatúry totiž vyplýva, že článok 107 ods. 1 ZFEÚ definuje štátne zásahy na základe ich účinkov (rozsudok z 5. júna 2012, Komisia/EDF, C-124/10 P, bod 77 a citovaná

judikatúra).

103 Vzhľadom na to, že štátne zásahy majú rôzne formy a musia sa posúdiť na základe svojich účinkov, nemožno vylúčiť, ako správne uvádzajú spoločnosti Bouygues a Komisia, že na účely uplatnenia článku 107 ods. 1 ZFEÚ sa viacero po sebe nasledujúcich zásahov štátu musí považovať za jediný zásah.

104 K tomu môže dôjsť predovšetkým vtedy, ak po sebe nasledujúce zásahy vykazujú najmä z hľadiska ich časového rozvrhnutia, ich cieľa a situácie podniku v okamihu týchto zásahov tak úzke väzby medzi sebou, že ich nemožno od seba oddeliť (pozri v tomto zmysle rozsudok z 24. apríla 1980, Komisia/Taliansko, 72/79, Zb. s. 1411, bod 24).

105 Z toho vyplýva, že Všeobecný súd tým, že usúdil, že bolo nevyhnutné znížiť štátneho rozpočtu alebo dostatočne konkrétne hospodárske riziko výdavkov zaťažujúcich tento rozpočet, ktoré úzko súvisí s konkrétnou výhodou vyplývajúcou buď z oznámenia zo 4. decembra 2002, alebo z návrhu akcionárskej pôžičky, tejto výhode zodpovedá alebo je jej následkom, sa dopustil neprávneho právneho posúdenia, lebo uplatnil kritérium, ktoré mohlo od začiatku vylúčiť, aby sa tieto zásahy štátu mohli v závislosti od súvislosti medzi nimi a ich účinkov, považovať za jediný zásah.

106 Následne treba uviesť, že z judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že zásah štátu, ktorý môže podniky, na ktoré sa uplatňuje, postaviť v porovnaní s inými podnikmi do výhodnejšej situácie a zároveň vyvolať dostatočne konkrétne riziko vzniku dodatočnej záťaže pre štát v budúcnosti, môže zaťažovať štátne prostriedky (pozri v tomto zmysle rozsudok Ecotrade, už citovaný, bod 41).

107 Konkrétne Súdny dvor mal príležitosť spresniť, že výhody poskytované vo forme štátnej záruky môžu zahŕňať dodatočnú záťaž pre štát (pozri v tomto zmysle rozsudky Ecotrade, už citovaný, bod 43, a z 8. decembra 2011, Residex Capital IV, C-275/10, C-13043, body 39 až 42).

108 Súdny dvor už okrem toho rozhodol, že keďže z ekonomického hľadiska je zmena trhových podmienok, z ktorej vyplýva výhoda nepriamo poskytnutá určitým podnikom, výsledkom straty príjmov na strane orgánov verejnej pomoci, ani vloženie samostatného rozhodnutia investorov nemá za následok zánik súvislosti medzi uvedenou stratou príjmov a výhodou, z ktorej majú prospech dotknuté podniky (pozri v tomto zmysle rozsudok Nemecko/Komisia, už citovaný, body 25 až 28).

109 Preto Komisia musí na účely zistenia existencie štátnej pomoci preukázať dostatočne priamu súvislosť medzi výhodou poskytnutou príjemcovi na jednej strane a znížením štátneho rozpočtu, či dokonca dostatočne konkrétnym ekonomickým rizikom výdavkov zaťažujúcich tento rozpočet (pozri v tomto zmysle rozsudok z 8. septembra 2011, Komisia/Holandsko, C-279/08 P, Zb. s. I-7671, bod 111).

110 Naopak v rozpore s tým, čo usúdil Všeobecný súd, nie je nevyhnutné, aby takéto zníženie alebo takéto riziko zodpovedalo alebo bolo rovnocenné uvedenej výhode, ani aby táto výhoda mala za následok takéto zníženie alebo takéto riziko, ani aby mala rovnakú povahu ako záväzok poskytnutia štátnych prostriedkov, ktorý z toho vyplýva.

111 Z toho vyplýva, že Všeobecný súd sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia tak pri svojej kontrole zistenia zásahu štátu poskytujúceho štátnu pomoc, ktoré vykonala Komisia, ako aj pri preskúmaní súvislosti medzi zistenou výhodou a záväzkom poskytnutia štátnych prostriedkov, ktorý zistila Komisia.

112 Napokon toto konštatovanie nie je spochybnené tvrdením Francúzskej republiky, podľa ktorého Všeobecný súd v bodoch 301 až 310 napadnutého rozsudku vykonal celkovú analýzu súvislosti medzi výhodou a záväzkom poskytnutia štátnych prostriedkov. Zo zhrnutia uvedeného v bode 96 tohto rozsudku totiž vyplýva, že Všeobecný súd vykonal toto posúdenie len podľa nesprávnych kritérií identifikovaných v bodoch 105 a 110 tohto rozsudku.

113 Vzhľadom na to, že nesprávne právne posúdenie, ktorého sa dopustil Všeobecný súd, je takej povahy, že spôsobuje nesprávny odôvodnenia, na základe ktorého bol v bode 310 napadnutého rozsudku vyvodený záver, že Komisia vykonala nesprávny výklad pojmu štátna pomoc, treba vyhovieť prvej časti druhého odvolacieho dôvodu spoločností Bouygues a prvej časti druhého odvolacieho dôvodu Komisie.

114 Za týchto podmienok a bez toho, aby bolo potrebné preskúmať ostatné odvolacie dôvody, treba napadnutý rozsudok zrušiť.

O žalobe pred Všeobecným súdom

115 Podľa článku 61 prvého odseku Štatútu Súdneho dvora Európskej únie môže Súdny dvor v prípade zrušenia rozhodnutia Všeobecného súdu sám právoplatne rozhodnúť o veci samej, ak to stav konania dovoľuje.

116 Súdny dvor má v prejednávanej veci k dispozícii všetky informácie potrebné na konečné rozhodnutie jednak o návrhu na zrušenie článku 1 sporného rozhodnutia, pokiaľ ide o odmietnutie Komisie kvalifikovať vyhlásenia prijaté od júla 2002 ako štátnu pomoc vo veci T-450/04, a jednak o druhej časti druhého žalobného dôvodu a treťou žalobnom dôvode, ktoré Francúzska republika a FT uviedli na podporu svojich žalôb vo veciach T-425/04 a T-444/04, v rozsahu, v akom táto časť a tento dôvod smerujú proti zisteniu existencie výhody poskytnutej FT zo strany francúzskeho štátu, ktoré bolo vykonané v spornom rozhodnutí.

O návrhu na zrušenie článku 1 sporného rozhodnutia vo veci T-450/04

117 Z bodov 70 až 79 tohto rozsudku vyplýva, že sporné rozhodnutie sa nevyjadruje k sťažnosti spoločností Bouygues v súvislosti s ich tvrdeniami, že vyhlásenia prijaté od júla 2002 predstavujú samy osebe štátnu pomoc.

118 Žalobné dôvody smerujúce k zrušeniu článku 1 sporného rozhodnutia, pokiaľ ide o odmietnutie Komisie kvalifikovať vyhlásenia prijaté od júla 2002 ako štátnu pomoc, sú preto irelevantné.

O druhej časti druhého žalobného dôvodu a treťou žalobnom dôvode uvedenom Francúzskou republikou a FT, pokiaľ táto časť a tento dôvod smerujú proti zisteniu existencie výhody poskytnutej spoločnosti FT zo strany francúzskeho štátu, ktoré bolo vykonané v spornom rozhodnutí

Argumentácia účastníkov konania

119 V druhej časti druhého žalobného dôvodu Francúzska republika a FT tvrdia, že Komisia nesprávne dospela k záveru o existencii štátnej pomoci na základe dvoch odlišných skutočností, a to vyhlásení prijatých od júla 2002 na jednej strane a zásahov francúzskeho štátu v decembri 2002 na strane druhej. Tieto udalosti však nastali v rôznych okamihoch a nemožno ich považovať za jedinú opatrenie. Samotná Komisia uznala, že pri samostatnom posudzovaní by nijaká z týchto udalostí na odôvodnenie tohto záveru nepostažovala.

120 V treťom žalobnom dôvode Francúzska republika a FT predovšetkým tvrdia, že v spornom rozhodnutí došlo k zjavne nesprávnemu posúdeniu, ktorého sa Komisia dopustila tým, že zastávala názor, že vyhlásenia prijaté od júla 2002 mohli byť trhmi vnímané ako záväzok Francúzskej republiky a že v decembri 2002 narušili situáciu na trhoch. FT okrem toho tvrdí, že úvahy Komisie, že návrh akcionárskej pôžičky jej poskytuje výhodu, ktorá nedodržiava kritérium obozretného súkromného investora, sa tiež vyznačujú nesprávnym právnym posúdením.

121 Francúzska republika a FT tvrdia, že v prípade uskutočnenia vyhlásenia z 12. júla 2002 nebolo o povahe opatrení, ktoré sa mali prijať vo vzťahu k FT, rozhodnuté a neprijalo sa nijaké rozhodnutie o investovaní, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako výslovný záväzok Francúzskej republiky. Toto všeobecné, podmienené a právne nezáväzné vyhlásenie nemožno kvalifikovať ako jasný, presný a nevyvrátiteľný záväzok Francúzskej republiky.

122 Francúzska republika a FT okrem toho odmietajú tvrdenie, že vyhlásenia prijaté od júla 2002 ovplyvnili v decembri 2002 vnímanie trhových subjektov a spôsobili neobvyklý a nezanedbateľný nárast hodnoty akcií a dlhopisov FT. Konkrétne závery správy z 28. apríla 2004 vychádzajú z nevhodnej analytickej metódy a sú zjavne nedostatočné, aby bolo možné preukázať tak existenciu výrazne neobvyklého vývoja kurzu akcie FT v júli 2002, ako aj príčinnú súvislosť medzi vyhlásením z 12. júla 2002 a týmto vývojom.

123 Francúzska republika a FT v tejto súvislosti spresujú, že táto správa sa odvolávala len na údajné údaje vyhlásenia z 12. júla 2002 na trhy v júli 2002. Navyše nemohla analyzovať predpokladané údaje vyhlásenia z 12. júla 2002 na situáciu na trhoch v decembri 2002 vzhľadom na nemožnosť rozlíšiť údaje tohto vyhlásenia od údajov iných udalostí vzniknutých v období medzi júlom a decembrom 2002, akými boli dobré výkony a operačné perspektívy FT v druhom polroku 2002, vyriešenie situácie spoločnosti Mobilcom, vymenovanie nového predsedu predstavenstva a generálneho riaditeľa a predloženie plánu na obnovu rovnováhy.

124 Napokon po štvrté FT uvádza, že Komisia uznala, že návrh akcionárskej pôžičky sám osebe neposkytoval FT výhodu, keďže FT tento návrh neprijala, a tvrdí, že bolo vylúčené, že by trh mohol vnímať tento návrh akcionárskej pôžičky ako záväzok Francúzskej republiky, ktorý presahuje jej budúcu účasť na zvýšení základného imania, pretože tento návrh bol jednoznačne obmedzený na sumu 9 miliárd eur a na obdobie 18 mesiacov. Za pozitívnu reakciu trhov stojí hlavne vymenovanie nového predsedu predstavenstva a generálneho riaditeľa FT a plán zlepšenia jej operačnej perspektívy.

Posúdenie Súdnym dvorom

125 Svojou argumentáciou Francúzska republika a FT v podstate tvrdia, že Komisia pochybila, keď zastávala názor, že rôzne zásahy Francúzskej republiky v období medzi 12. júlom 2002 do 20. decembrom 2002 predstavovali jediný zásah, že vyhlásenie z 12. júla 2002 zahŕňalo záväzok Francúzskej republiky, že vyhlásenia prijaté od júla 2002 ovplyvnili v decembri 2002 vnímanie trhových subjektov a že návrh akcionárskej pôžičky poskytol FT výhodu.

126 V tomto ohľade treba najprv uviesť, že z odôvodnení 188 a 189 sporného rozhodnutia predovšetkým vyplýva, že Komisia nezaložila svoje konštatovanie o existencii štátnej pomoci na záväzku, ktorý Francúzska republika prijala vyhlásením z 12. júla 2002.

127 Ďalej z odôvodnenia 194 sporného rozhodnutia predovšetkým vyplýva, že Komisia zastávala názor, že návrhom „akcionárskej pôžičky“ (ktorá je anticipáciou úasti štátu na rekapitalizácii podniku) sa FT poskytuje výhoda, pretože jej umožňuje zvýšiť finančné prostriedky a uistiť trh o jej platobnej schopnosti“. Dodala, že hoci FT tento návrh neprijala, „samotná potenciálna

existencia tejto pôžičky môže FT zvýhodniť, pretože na jej základe trh usúdil, že [FT] je finančne spoľahlivejšia“.

128 V odôvodnení 196 sporného rozhodnutia Komisia vo svojej analýze týkajúcej sa záväzku poskytnutia štátnych prostriedkov dodala, „že potenciálny dodatočný výdavok zo štátnych zdrojov vznikol oznámením o poskytnutí akcionárskej pôžičky spojeným s vytvorením podmienok na poskytnutie tejto pôžičky..., čo vyvolalo na trhu zdanie, že k poskytnutiu pôžičky naozaj došlo... a takisto aj doručením FT zmluvy o pôžičke parafovej a podpísanej ERAP-om“.

129 Z toho vyplýva, že Komisia usúdila, že oznámenie zo 4. decembra 2002 a návrh akcionárskej pôžičky, ktoré sú posudzované spoločne, poskytujú výhodu zahŕňajúcu záväzok poskytnutia štátnych prostriedkov v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ.

130 V tomto kontexte, pokiaľ Francúzska republika a FT zastávajú názor, že pri spoločnom preskúmaní oznámenia zo 4. decembra 2002 a návrhu akcionárskej pôžičky Komisia pochybila, treba konštatovať, ako sa uvádza v bodoch 103 a 104 tohto rozsudku, že štátne zásahy môžu mať rôzne formy a musia sa teda posúdiť na základe svojich účinkov. Nemožno preto hneť vylúčiť, že viaceré po sebe nasledujúcich zásahov štátu sa musí považovať za jediný zásah predovšetkým, pokiaľ takéto zásahy vykazujú z hľadiska ich časového rozvrhnutia, ich cieľa a situácie podniku, tak úzke väzby medzi sebou, že ich nemožno od seba oddeliť.

131 Je zjavné, že oznámenie zo 4. decembra 2002 nemožno oddeliť od akcionárskej pôžičky, ktorá je ponúknutá vo forme úverovej linky vo výške 9 miliárd eur, ktorú uvedené oznámenie výslovne uvádza. V tejto súvislosti treba dodať, že oznámenie zo 4. decembra 2002 bolo vykonané v ten istý deň ako oznámenie akcionárskej pôžičky Komisii.

132 Komisia navyše správne usúdila, že akcionárska pôžička oznámená 4. decembra 2002 poskytla FT výhodu v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ.

133 V prvom rade z odôvodnenia 212 sporného rozhodnutia vyplýva, ako je pripomenuté v bodoch 4, 6, 10 a 15 tohto rozsudku, že v priebehu obdobia od marca do júla 2002 Moody's a S & P znížili rating dlhopisov FT na posledný stupeň kategórie bezpečná investícia s negatívnym výhľadom, pričom uviedli, že tento stupeň bol zachovaný len vzhľadom na správy Francúzskej republiky v súvislosti s FT.

134 Následne zo skutočností citovaných v poznámkach pod čiarou 112 a 116 sporného rozhodnutia vyplýva, že najneskôr od 9. decembra 2002 mohli trhy zastávať názor, že zásah Francúzskej republiky uvedený v bode 133 tohto rozsudku zaistil likviditu FT vzhľadom na jej dlhy v nasledujúcich dvanástich mesiacoch.

135 Napokon z bodov 14 a 17 tohto rozsudku vyplýva, že 11. a 12. decembra 2002 FT začala s dvomi následnými emisiami dlhopisov v celkovej výške 2,9 miliardy eur, 15. januára 2003 si vo forme emisií dlhopisov požičala celkovú sumu 5,5 miliardy eur a 10. februára 2003 predžila splatnosť časti združenej pôžičky vo výške 15 miliárd eur.

136 Z predchádzajúcich úvah vyplýva, ako Komisia správne uviedla v odôvodnení 194 sporného rozhodnutia, že akcionárska pôžička predstavuje výhodu v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ, keďže FT umožnila „zvýšiť finančné prostriedky a uistiť trh o jej platobnej schopnosti“.

137 Pokiaľ ide o podmienku týkajúcu sa záväzku poskytnutia štátnych prostriedkov, ktorá je takisto uvedená v článku 107 ods. 1 ZFEÚ, treba konštatovať, že akcionárska pôžička sa týka otvorenia úverovej linky vo výške 9 miliárd eur. Hoci je pravda, že FT nepodpísala zmluvu o pôžičke, ktorá jej bola adresovaná, uvedený príjemca ju mohol, ako to správne konštatuje Komisia

v odôvodnení 196 sporného rozhodnutia, kedyko?vek podpísa?, ?ím by okamžite dosiahol vyplatenie sumy 9 miliárd eur.

138 Komisia okrem toho v poznámke pod ?iarou 116 sporného rozhodnutia uviedla, že od 5. decembra 2002 FT v prezentácii investorom opísala „úverovú linku“ Francúzskeho štátu ako bezprostredne disponibilnú, že v ten istý de? S & P oznámila, že Francúzska republika bezprostredne poskytne akcionársku pôži?ku, že Commission des Finances de l'Assemblée Nationale française (Finan?ný výbor francúzskeho národného zhromaždenia) bolo oznámené, že akcionárska pôži?ka „už bola poskytnutá FT“ a že Moody's 9. decembra 2002 oznámila, že bolo potvrdené, že „úverová linka vo výške 9 miliárd eur bola zavedená“.

139 Vzh?adom jednak na potenciálny dodato?ný výdavok zo štátnych prostriedkov vo výške 9 miliárd eur a jednak na judikatúru citovanú v bode 107 tohto rozsudku Komisia správne konštatovala, že výhoda, ktorá je uvedená v bode 133 tohto rozsudku bola poskytnutá zo štátnych prostriedkov v zmysle ?lánku 107 ods. 1 ZFEÚ.

O ostatných aspektoch druhej ?asti druhého žalobného dôvodu a tretieho žalobného dôvodu uvedených Francúzskou republikou a FT, ako aj o ostatných žalobných dôvodoch uvedených Francúzskou republikou a FT

140 Treba konštatova?, že v spore nemožno rozhodnú?, pokia? ide o druhý a tretí žalobný dôvod uvedený Francúzskou republikou a FT, ke?že tieto žalobné dôvody smerujú proti uplatneniu kritéria obozretného súkromného investora zo strany Komisie.

141 To isté platí aj v súvislosti s prvým žalobným dôvodom uvedeným Francúzskou republikou a FT, ktorý je založený na porušení podstatných formálnych náležitostí a práva na obhajobu, a štvrtým žalobným dôvodom Francúzskej republiky založeným na nedostatku odôvodnenia, a teda aj pokia? ide o návrh spoločnosti Bouygues smerujúci k zrušeniu ?lánku 2 sporného rozhodnutia.

142 Preto treba veci T-425/04, T-444/04 a T-450/04 vráti? Všeobecnému súdu, aby rozhodol o uvedenej ?asti a uvedených žalobných dôvodoch a predložených tvrdeniach, ako aj o návrhu podaného pred ním, o ktorých Súdny dvor nerozhodol.

O trovách

143 Vzh?adom na to, že sa veci vracajú Všeobecnému súdu, o trovách konania treba rozhodnú? neskôr.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (ve?ká komora) rozhodol a vyhlásil:

- 1. Rozsudok Všeobecného súdu Európskej únie z 21. mája 2010, Francúzsko a i./Komisia (T-425/04, T-444/04, T-450/04 a T-456/04), sa zrušuje.**
- 2. Veci T-425/04, T-444/04 a T-450/04 sa vracajú Všeobecnému súdu Európskej únie, aby rozhodol o uvedených žalobných dôvodoch a návrhoch podaných pred ním, o ktorých Súdny dvor nerozhodol.**
- 3. O trovách konania sa rozhodne neskôr.**

Podpisy

* Jazyk konania: francúzština.